

מחשבה למעשה

Thought in practice

Shiur #3

The existence of G-d (contd).

רמב"ם פיה"מ הקרמה לפך חלק. היסוד הראשון:

להאמין מציאות הבודה והוא שיש שם נמצא שלם בכל דרכי המציאות הוא עילית המציאות, הנמצאים כולם בו קיומם מציאותם וממנו קיומם, ואל על הלב העדר מציאותו, כי בהעדר מציאותו נחבטל מציאות כל הנמצאים ולא נשאר נמצא שיתקיים מציאותו, ואם נעללה על לבנו העדר הנמצאים כולם זולתו לא יתבטל מציאות הש"י ולא יגער, ואין האחדות והאנוניות אלא לו בלבד הש"י שמו כי הוא מסתפק במציאותו ודין לו בעצמו ואין צורך במציאות זולתו, וכל מה שולתו מן המלאכים וגופי הגלגלים ומה שיש בתוכם ומה שיש למטה מהם הכל צריכין במציאותם אליו, וזה היסוד הראשון מורה עליו דברוAnci ה' אלך:

The existence of the Creator (Blessed be He) ie that there is an existent Being invested with the highest perfection of existence, He is the cause of the existence of all existent things. In Him they exist and from Him emanates their continued existence. If we could suppose the removal of His existence then the existence of all things would entirely cease and there would not be left any independent existence whatsoever. But if on the other hand we could suppose the removal of all existent things but He, His existence (Blessed be He) would not cease to be, neither would it suffer any diminution. For He (exalted is He) is self-sufficient, and His existence needs the aid of no existence outside His. Whatsoever is outside Him, the intelligences (i.e. the angels) and the bodies of the spheres and the things below these, all of them need Him for their existence. This is the first cardinal doctrine of faith which is indicated by the verse, 'I am the L-rd your G-d.'

היסוד השני:

יחור הש"י, בולם שנאמין שהוא סברת הכל אחד ואני כאחד הזוג ולא כאיש האחד שנחלק לאחדרים רבים, ולא אחד כמו האנו הפשט האחד במנין שמקבל החלוק לאן סוף, אבל הוא הש"י אחד באחדות שאן כמותה אחתות, וזה היסוד השני מורה עליו מה שנאמר שע"י ישראלי האחד אלהינו ה' אחד:

The Unity of G-d, this implies that the Cause of all is one, not one of a genus or of a species, and not as one human being who is a compound divisible into many unities, not a unity like the ordinary material body which is one in number but takes on endless divisions and parts. But He, the exalted One, is a unity in the sense that there is no Unity like His in any way. This is the second cardinal doctrine of faith which is indicated by the assertion, 'Hear O Israel, the L-rd our G-d the L-rd is One.'

היסוד השלישי:

שלילת הנטונות ממנו, והוא שנאמין כי האחד הוא שזכרנו אינו גוף ולא כח בגוף ולא ישיגו מהו התנוועה והמנוחה והמשכן לא מצד עצמות ולא במקורה, ולכן שלו מינו החכמים ז"ל החיבור והפירוד ואמרו (הגייה טו). אין מעלה לא ישיבה ולא עמידה לא עופר ולא עופר כלומר לא פירוד ולא עופר, והוא חיבור ולא עופר מלשון ועופר בכתף פלשתים, ככלומר יזהפו אותו בכתף להתחברים בהם, ואמר הנביא ואל מי תזימינו ואשוה יאמר קדוש אילו היה גוף זומנה לוגיפה, וכל מה שבא בכתביו הקודש שמתארים אותו בתארוי הגופות כמו ההליכה והעמידה והישיבה והדברו וכיוצא זה הכל דרך השאלה, וכן אמרו ז"ל (ברכות לא:) דברה תורה כלשון בני אדם כבר דיברו החכמים בזה הענין הרבה, והיסוד השלישי הוא מורה עליו מה שנאמר כי לא ראייתם כל תמונה כלומר לא השנתה כמו שזכרנו אינו גוף ולא כח הגוף:

The removal of materiality from G-d. This signifies that this Unity is not a body nor the power of a body, not can the accidents of bodies overtake Him, as e.g. a motion and rest, whether in the incidental or accidental sense. It was for this reason that the Sages (peace be unto them!) denied to Him both cohesion and separation of parts, when they remarked 'no sitting and no standing, no division and no cohesion.' The prophet again said, 'and to whom will you liken G-d' and 'and unto whom will you liken me that I may be like says the Holy One.' If G-d were a body, He would be like a body. Wherever in scripture G-d is spoken of with the attributes of material bodies like motion, standing, sitting, speaking and such like, al there figures of speech, as the Sages said, 'The Torah speaks in the language of man'. People have said a great deal on this point. This third fundamental article of faith is indicated by the scriptural expression, 'For you have seen no likeness.' i.e. you have not comprehended him as one who possesses a likeness for, as we have remarked he is not a body nor a bodily power.

היסוד הרביעי:

הקדומות, והוא שנאמין כי זה האחד האמור הוא קדמון בהחלט, וכל נמצא זולתו בلتוי קדמון בערכו אליו, והראיות על זה בכתביו הקודש רבות, והיסוד הרביעי הזה מורה עליו מה שנאמר מעונה אלהי קדום:

The priority of G-d, This means that the Unity whom we have described is first in the absolute sense. No existent thing outside Him is Primary in relation to Him. The proofs of this in the scriptures are numerous. This fourth principle is indicated by the phrase, 'the Eternal One is a refuge'.

רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק א

(א) יסוד היסודות ועמוד החכמתו לידע שיש שם מצוי ראשון והוא מצוי כל נמצא וכל הנמצאים ממשים וארץ
ומה שביניהם לא נמצאו אלא אמרתת המצאו:

The foundation of all foundations and the pillar of wisdom is to know that there is a Primary Being who brought into being all existence. All the beings of the heavens, the earth, and what is between them came into existence only from the truth of His being.

(ב) ואם יעלה על הדעת שהוא אינו מצוי אין דבר אחר יכול להמצאות:

If one would imagine that He does not exist, no other being could possibly exist.

(ג) ואם יעלה על הדעת שאין כל הנמצאים מלבדו מצויים הוא לבודו יהיה מצוי ולא יבטל הוא לבטולם שכן הנמצאים צריכים לו והוא ברוך הוא אינו צריך להם ולא לאחד מהם לפיכך אין אמרתו כאמתת אחד מהם:

If one would imagine that none of the entities aside from Him exist, He alone would continue to exist, and the nullification of their [existence] would not nullify His existence, because all the [other] entities require Him and He, blessed be He, does not require them nor any one of them. Therefore, the truth of His [being] does not resemble the truth of any of their [beings].

(ד) הוא שהנביא אומר וה' אלhim אמרת הוא לבודו האמת ואין לאחר אמת כאמתתו והוא שהתורה אומרת אין עוד מלבדו כלומר אין שם מצוי אמת מלבדו כמותו:

This is implied by the prophet's statement [Jeremiah 10:10]: "And God, your Lord, is true" - i.e., He alone is true and no other entity possesses truth that compares to His truth. This is what [is meant by] the Torah's statement [Deuteronomy 4:35]: "There is nothing else aside from Him" - i.e., aside from Him, there is no true existence like His.

(ה) המצוי הזה הוא אללה העולם אדון כל הארץ והוא המנהיג הגלגל בכח שאין לו קץ ותכלית בכח שאין לו הפסיק
שהגלגל סובב תמיד ואי אפשר שישוב ללא מסובב והוא מסובב אותו ללא יד ובלא גוף:

This entity is the God of the world and the Lord of the entire earth. He controls the sphere with infinite and unbounded power. This power [continues] without interruption, because the sphere is constantly revolving, and it is impossible for it to revolve without someone causing it to revolve. [That one is] He, blessed be He, who causes it to revolve without a hand or any [other] corporeal dimension.

(ו) וידיעת דבר זה מצות עשה שנאמר אני ה' אלקייך וככל המעליה על דעתו שיש שם אלוה אחר חוץ מזה עובר ללא
עשה שנאמר לא יהיה לך אללים אחרים על פני וכופר בעיקר שזהו העיקר הגadol שהכל תלוי בו:

The knowledge of this concept is a positive commandment, as [implied by Exodus 20:2]: "I am God, your Lord...." Anyone who presumes that there is another god transgresses a negative commandment, as [Exodus 20:3] states: "You shall have no other gods before Me" and denies a fundamental principle [of faith], because this is the great principle [of faith] upon which all depends.

דרך ה' חלק א פרק א

א. כל איש מישראל צריך שיאמין וידע, שיש שם מצוי ראשון ונצחי, והוא שהמציא וממציא כל מה שנמצא
במציאות, והוא האלוק ב"ה:

Every Jewish person must BELIEVE and KNOW that there exists a first Being, without beginning or end, who brought all things into existence and continues to sustain them. This Being is G-d."

ב. עוד צריך שידע, שהמצוי הזה ית"ש, אין אמרת מציאותו מושגת לזרלו כלל, ורק זה נודע בו, שהוא מצוי שלם בכל מני שלימות, ולא נמצא בו חסרון כלל. [ואולם דברים אלה ידועו בקבלה מה האבות ומן הנביאים, והשיגום כל ישראל במעמד הר סיני ועמדו על אמרתם בכיבורו, ולמדום לבנייהם דור אחר דור כיום הזה, שכן ציום משה רבינו ע"ה מפי הגבורה, פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך וגוי והודעתם לבניך ولבני בניך. אכן גם מצד החקירה במופתים הלימודים יאמתו כל הענינים האלה, ויוכחה היותם כן, מכח הנמצאות ומשיגיהם אשר אנחנו רואים בעינינו, על פי חכמת הטבע, התכוונה ושאר החכמתות, שהם תלקחנה הקדימות אמריתות אשר يولדי מהן בירור הענינים האמיתים האלה. ואמנם לא נאריך עתה בזה, אלא נציג הקדימות לאמתם, ונסדר הדברים על בוריהם, כפי המסורת שבידינו והמפורסם בכל אומתנו]:

It is furthermore necessary to know that God's true nature cannot be understood at all by any being other than Himself. The only thing that we know about Him is that He is perfect in every possible way and devoid of every conceivable deficiency.

These things are known by tradition from the Patriarchs and prophets. With the revelation at Sinai, all Israel perceived them and gained a clear grasp of their true nature. They then taught them to their children, generation after generation until this very day. Moses had thus

commanded them (Deuteronomy 4:9), "You shall not forget the things that you saw with your own eyes . . . and you shall make them known to your children and to your children's children."

These concepts can also be logically verified by demonstrable proofs. Their veracity can be demonstrated from what we observe in nature and its phenomena. Through such scientific disciplines as physics and astronomy, certain basic principles can be derived, and on the basis of these, clear evidence for these concepts deduced. We will not occupy ourselves with this, however, but will rather set forth the well-known basic principles handed down by tradition. These we will present in an authentic framework, arranged in a comprehensive manner.

ג. עוד צריך שידע, שהמצוי הזה ית"ש, הנה מציאותו מציאות מוכרכה שאי אפשר העדרו כלל:
It is also necessary to know that God's existence is imperative. It is absolutely impossible that He should cease to exist.

ד. עוד צריך שידע, שמציאותו ית' אינו תלוי בזולתו כלל, אלא מעצמו הוא מוכרכה למציאות:
It is furthermore necessary to know that God's existence does not depend on anything else at all. His existence is intrinsically imperative.

ב' אירור הלכה סימן א ד"ה הוא
להאמין שיש אלוק אחד בעולם שהמציא כל הנמציאות ומהפכו ורצונו הוא כל מה שהוא עכשו ושהיה ושיהיה לעדי עד ושהוא הוציאנו ממצרים ונתן לנו התורה והוא מ"ע כתיב א נכי ה' אלקי אשר הוציאתי וגו' ופירושו תדענו ותאמינו שיש לעולם אלוק המשגיח שהרי הוציאתי מארץ מצרים.

בראשית א' יא'
בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ:

שמות כ' יב'
א נכי ה' אלקי אשר הוציאתי מארץ מצרים מבית עבדים:

סדר קידוש ליל שבת
ברוך אתה ה' אלקיינו מלך העולם. אשר קדשנו במצוותיו ורצתנו בנו. ושבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו
וברונו למעשה בראשית. כי הוא ים תחלה למקראי קדש ובר ליציאת מצרים. כי בנו בחרת ואתנו
קדשך מכל העמים ושבת קדשך באהבה וברצון הנחילתני. ברוך אתה ה'. מקדש השבת:

בראשית כ' ח' יי' יי'
**ויצא יעקב מבאר שבע וילך ורנוה: ויפגע במקומות נילן שם כי בא השם ויקוז מאבביו הנקומים
וישם מראשתיו וישכב במקומות זההו:**

מדרש רבה בראשית פרשה סח פסקה ט
ויפגע במקומות
ר"ה בשם ר' אמי אמר מפני מה מבני שמו של הקב"ה וקוראין אותו מקום שהוא מקומו של עולם ואין
עולםו מקומו מן מה דכתיב (שמות לג) הנה מקוםatti הוי הקב"ה מקומו של עולם ואין עולמו מקומו
א"ר יצחק כתיב (דברים לג) מעונה אלהי קדם אין יודעים אם הקב"ה מעונו של עולמו ואם עולמו
מעונו מן מה דכתיב (תהלים צ) ה' מעון אתה הוי הקב"ה מעונו של עולמו ואין עולמו מעונו
א"ר אבא בר יודן לנגור שהוא רוכב על הסום וכלייו משופעים אילך ואילך הסום תפילה לרוכב ואין
הרוכב תפילה לסום שנאמר (חבקוק ג) כי תרכב על סומך

ספר העקרים מאמר שני פרק יח
השורש השלישי שאין לו התיLOT בזמן ובאזור שהוא נמצא קודם למציאות הזמן ולזה יהיה כחו בלתי בעל
תכלית וזה כי כל מי שיש לו התיLOT בזמן היה כחו בעל תכלית בהכרח ככלות הזמן והוא אחר למציאות הזמן ולזה יהיה כחו בלתי בעל
יהיה כחו בעל תכלית ע"כ ראוי שיבן כי כשיאמר עליו שהוא קדמון אמן אמר בהערכה ובהקלמן כי קדמון
יאמר על כל דבר בצרוף אל דבר אחר כמו שנאמר כי נח קדמון מודע וחנק מאליהו בעבור שהאחד היה בזמן קודם לזמן שהוא
בו الآخر והוא מבואר כי שם הקדמון הנאמר עליו ית' אינו נאמר בצרוף אל דבר אחר כלומר שהוא קודם לדבר מה זמן מה כי
יהיה הזמן לפי זה מגביל מציאותו ואם הזמן מגביל מציאותו יהיה הזמן קודם לו בהכרח והוא נמצא בזמן זולת זמן ויקדם לו
ההעדר וכל מה שייקדם לו ההעדר הוא אפשרי למציאות ולא מחריב למציאות

נפש החיים שער א פרק ב

אמנם להבין עניין אומרו בצלם אלקים דיקא. ולא שם אחר. כי שם אלקים ידוע פירושו שהוא מורה שהוא ית"ש בעל הכהות כולם כמ"ש בטור (א"ח סימן ח). וענין מה שהוא יתרך נקרה בעל הכהות. כי לא במדת ב"ז ממדת הקב"ה. כי האדם בשבוניה בניין. דרך משל מעז, אין הבונה בורא וממציא אז מכחו העז רק שלוקח עצים שכבר נבראו ומסדרם בניין. ואחר שכבר סדרם לפי רצונו. עם שכחו הsofar גנטהך מהם. עכ"ז הבניין קיים. אבל הוא ית"ש. כמו בעת בריאות העולמות כולם. בראם והמציאים הוא יתברך יש מאיין בכחו הבלתי תכליתי. כן מאו כל יום וכל רגע ממש. כל כח מציאותם וסדרם וקיים. תלוי רק במה שהוא ית"ש משפיע בהם. ברצונו יתרך כל רגע כח ושפעת אור חדש. ولو היה הוא ית' מסלך מהם בה השפעתו אף רגע אחת. ברגעיו היו כולם לאפס ותהו. וכמו שיסדו אנשי כנה"ג המ חדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. היינו תמיד ממש כל עת ורגע. וראייתם מפורשת כאמור לעשה אוריים גודלים. שלא אמר עשה אלא עשה:

נפש החיים שער ב פרק א

הא' היינו לפנות לבו מטרdetת המחשבות. ולהטotta אל הכוונה השלימה לתיבות התפללה בלבד ומעמקא דלבא. כמאמר זיל' בבריתא (ר"פ אין עומדיין) המתפלל צrisk שיכoon את לבו לשמיים שנאמר תכין לבם וכו'. וכדמשמע فهو נמי חתום מקראי דחנה וחנה היא מדברת על לבה מכאן למתפלל צrisk שיכoon לבו. וכמ"ש דוד המלך ע"ה בכל לביו דרשתיך. ובזהר (בשלח ס"ג ב') כל מאן דמצלי צלota קמי מלבא קדישא עyi למבעי בעותי ולצלאה מעומקא דלבא בנין דישתכח לביה שלים בקב"ה ויבoon גבא ורעותא. ולכון אמרו זיל' (שם ס"פ תפלה השחר) שהמתפלל צrisk לשחות וכו' כדי שתתחונן דעתו עליון. והיינו בכל לבבכם שתתתמלא כל הלב רק בכוונת תיבות התפללה. שאם יעלה בלבו איזה מחשבה אחרת. חרי הלב חלוקה בב' מחשבות:

והב' היינו גם לשרש מלבו בעבודת התפללה העוני העולם והנאוטיו מכל וכל. ואך להסתכל בלבד מעלה ברוממות הבורא יתרך. כמו שאמרו (יבמות ק"ה ב') המתפלל צrisk שיתן לבו לעלה. עד שיהא כל כח לבו משוכחה רק למללה להתענג על ה' בלבד בתיבות התפללה. וכענין החסידים הראשונים שהיו שוחים שעיה א' כדי שיכוונו את לבם למקומות. וכענין שפי' רבינו יונה זיל' שם ענינה ע"ש ולבך תשיות. כמו שאמרו בשמות רביה (פ"כב) אדם צrisk שיתהר לבו קודם שיתפלל. (אמנם כל עיקר עניין טהרת הלב. היא רק למצוחה ולא לעכובא גם לעניין התפללה אף שנקראת עבודה שבלב. כמו שנთבאר קצת לעיל (סוף ש"א) שהעיקר בכל המצות היא המעשה. ע"ש):

תפלת שחרית

אדון עולם אשר מלך. בטרם כל יציר נברא:

The Lord of the Universe who reigned
before anything was created.

לעת נעשה בחרציו פל. אוי מלך שמו נברא:

When all was made by his will
Then He was proclaimed as King.

וآخر בכליות הפל. לבעו ימלך נורא:

And when all shall end
He, the Awesome One still all alone shall reign.

והוא היה והוא היה. והוא יהיה בתפארה:

It is He who was, He who is ,
and He shall be in splendour.

והוא אחד ואין שני. להמשיל לו להחכירה:

And He is one, and there is no second,
to compare to Him or to declare as His equal .

בלי ראשית בלי תכליות. ולו השם להמשכה:

Without beginning, without end
and to Him belongs dominion and power .

והוא אלי ומי נואלי. נצור חכלי בעת צרה:

And He is my G-d, my living Redeemer .
Rock of my pain in my time of distress,

והוא נפי ומנוּס לי. מנת בוקי ביום אקראי:

and He is my banner and my refuge,
the portion in my cup, who answers the day I shall call .

בידך אפקיד רוחני. בעת אישן ואעירה:

To Him I commit my spirit,
in the time of sleep and awakening,

ועם רוחני גויתני. כי לי ולא אירא:

With my spirit my body shall remain
G-d is with me, I shall not fear.